

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Félévre — 8 „
 Kétfelére — 4 „
 Helyben hánken kezdve:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévre — 10 „
 Világos postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévre — 12 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a
 szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 9.

A szerkesztőség közléseinek visszafizetése
 vagy megfizetése nem vállalható.

Működésének és hirdetéseknek
 kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes száma ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD jan. 4.

De lesz.

Mikor Szegedet elsöpörte az ár, a sok megrokkant bogár hátú ház, oszlopornáczos kuria, erős szemöldök fajú bubbos kapu roncsok között hangzott el a vigasztaló szó: »Szeged szebb lesz, mint volt.«

Elküldték aztán az egyik Tiszát, hogy szedje ránczba a másikat. És Tisza Lajos, azt hiszem végig nézett egy csomó 70—80 ezer lakosu várost, mindenütt össze-szedte a szebb részleteket, jól belé nézett a modern élet lüktetésébe, kint a modern nyugati világba, aztán hatalmas kögátat vetett a Tiszának, sugár utakat, körutakat készített a leendő kereskedelemnek, palotákat az utcákra, modern berendezéssel, tereket parkkal, szóval olyan szép várost csinált a tiszaparti metropolisból, hogy szemé-szája elállt a Szögedébe való magyarnak, mikor meglátta.

Mikor pedig kicsudálkozta magát, megértette, hogy ez úri város, ő maga tehát belenyugodott a sors változásába és — kiment lakni a tanyára.

Dehogy hitte, hogy nesi építették, nem neki való az.

És épült a sok tanya. Nádas fedél, mely alatt nem szárad ki a felhordott élet, zsuppos istálló, mely olcsó alkalmatlóság a jószágnak s meleg tartó télen, körül kerítette az udvart, belé ültette az eperfát, tyuknak, kacsának, miegymás jó

a hulló gyümölcse, gyerekek fentről a tisztája és a szép nagy város — üres ma is.

Gyönyörű frakkot vart Tisza Lajos bárányszőr suba helyett, ennyi a hiba. Az nem jutott eszébe a jóindulatu építőnek, hogy a frakk bálba járónak alkalmas, de tanjai dologhoz, már csak kívánatosabb a suba.

Hasonlatképpen akadt ez a kép a pennámra.

A mi kulturánk is ilyen.

Nem volt, de ahogy most indul, úgy nagyon szép lesz, mi is eltátjuk a szánkat, olyan szép, aztán ha kicsudálkozunk magunkat, majd újra sirunk »magyar« kultura után.

Sok tűz és vér mosta el a mi műemlékeinket. Alig száz évekről beszélhetünk a morzsányi maradv nyok előtt. Művészetünk se fejlődhetett, mert a mi szobrászatunk élő emberek faragásából állott s századokon át, hol mi voltunk a modell, hol más, festészetünk is vérrel esett meg az anyaföldön. Felitta az régen, felszántottuk a nyomát s csak buzánk példátlan aczélos volta beszél azokról a nagy véres csataképekről, a mit a magyar művészet alkotott.

Igy maradt el a nyelv kulturája is, a fegyverzaj miatt. Bölcs emberek kisütöttek, hogy 1896-ban ezer esztendeje volt honfoglalásunknak, de ma is úgy tetszik, mintha árverésen jutottunk volna ehhez az országhoz, minden ingó-bingójával együtt, annyi mindenféle népség lakja, kénye-kedve szerint. Hát ezeket egy,

magyar kulturába fogni, ez volna a magyar művészet.

Elnézem az új házakat, hát hiszen, nagyszerűek és különösek, az új festmények, ezek is bámulatosak, az új iparművészetet is tisztelettel bámulom s rövid magyarázat után meg is értem, hogy ez szék, ez szekrény s más efféle jók. Az irodalom is kellő megdöbbenést kelt bennem. Akkorát fejlődött, hogy a Biró Lajos pápuai is elpirulnának annak meztelenségeitől. Azt mondják, mindez kultura. Lehet, de hol a magyar kultura? Ez a haladás élvezni vágyó emberek számára való, nem azoknak, kik dolgozni s mint nemzet, akarnak élni.

Ugy építik a magyar kulturát, mint Szegedet. Talán szép lesz — nem disputálok az izlés felett, de nem nekünk való. Berzeviczy miniszter azonban mondott valamit, ami a magyar kultura csirája lehet.

A nemzetiségi vidékeken akar iskolákat és megköveteli mindenkitől a magyar nyelv tudását, aki itt közpályán akar élni.

Bizony a magyar Alföldön elállamosított iskolák ugyan nem tettek jobban magyarrá senkit, hisz mind annak születtek ott, de a nemzetiségi vidékeken, melyekről a statisztikai mappa is csak üres foltban emlékszik meg az írástudók jelzésénél, ott nagy missziót teljesítenek.

Ez a magyar kulturának alapja, hogy ebből az országból, mely ma pepita-szövet, háromszínű zászlója válják a magyarságnak.

A német hatalmasabb, egységesebb,

A „TISZÁNTUL” TÁRCSÁJA.

Az új révi cseppkőbarlangról.

— Czárán véleménye. Újabb fölfedezések. —

Írta: Dr. Némethy Gyula.

E lapnak nov. 27-iki számában beszámoltunk azon eredményekről, melyekkel a révi vizes barlangjának fölkutatása járt, ami tudomás szerint egy új cseppkőbarlang fölfedezéséhez vezetett. Leírtuk ott, hogy Czárán és Handl mint hatoltak be, roboantások, lecsapolások révén a vizes barlangjába, melynek két főágát födötték fel. Az egyik a száraz ág, a Kálvária hegygel, sok szép cseppkőalakulattal, a másik a vizes ág, melyen tavak, továbbá szintén érdekes cseppkőalakulatok láthatók. Sárkány, oroszlan, csillár, oltár, fehér oszlopok, függönyök váltakoznak itt, sőt egy földgömb is látható. Egyszóval Czárán új utjának a révi

szoros fölött egy elsőrangú ponttal gazdagodott eddig is meglepően érdekes, változatos programja. És mindezt egy délután tartama alatt megtekinthetjük innen Nagyváradról!

Azóta megkaptam az egyik kutató, már mint Czárán Gyula levelét, melyben aggodalmának ad kifejezést, hogy a tavaszi árvíz pusztítása, úgy lehet, ismét hozzáférhetetlenné teszi a barlang látványosságát; de, mivel levele több érdekes adattal gazdagítja tudásunk eddigi anyagát, melyet Veress István urtól kölcsönöztünk, érdemesnek tartom a levél egy részét ezennel közlőtenni.

»Minthogy a nagy üreg, melyből a víz először, izgatva kíváncsiságunkat s képzelődésünket: Handlral, ki már egyszer régebben megkísérelte, de a nagy víz miatt eredménytelenül, a behatolást, elhatároztuk az ő javaslatára, hogy a belső nagy medence vizét lecsapoljuk. Munkához is láttunk s két nap elteltével már száraz lábbal juthatunk be nemcsak az előcsarnokba, hol a nagy tó volt, ha-

nem jóval tovább, mintegy 30—40 méternyire, miközben kellemes meglepetéssel láttuk, hogy a barlang nem szűkül össze, sőt ellenkezőleg szép nagy dimenziókra fejlődik ki, s hogy a falak, s boltzatok sem kopárok, hanem függő s alákuszó cseppkődiszitmányekkel vannak borítva. Több fölfelé nyúló nagy mellékágban, hol folyóvíz nem jár, még csinos stalagmitokat, alulról nőtt cseppköveket is találtunk. De a lecsapolás hatása megszűnt mintegy negyven méternyire bent; mert itt egy kőtörletre bukantunk, mely a barlang egész szélességét elfogva, a belső vizet felduzzasztva tartotta. Hozzáláttunk tehát, hogy a belső medencét is lecsapoljuk; de, bár robbantásokkal is dolgoztunk: mégsem sikerült azt egészen szárazra hozni s térdig érő vízben kellett rajta átgázolnunk s a létrát átszállítanunk. Ennek segítségével a tulparti sziklafalon fölmászva, azután egy sziklahidon s egy mély medencén keresztül tornászva magunkat, a barlang belső folyójába jutottunk; jobbra balra cseppkőborította

Modern villamos és égszesz csillárok,

ujévi ajándéknak

alkalmas villamos diszolgok.

Bronz csillárok: Kétágu 26 korona; háromágu 30 korona; négyágu 44 korona; 2+1, 31 korona; 3+1, 37 korona; 5+1, 50 korona. Karácsonyfák villamos világitásra szerelteknek.

Tisztelettel

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat. Telefon szám: 509.
 NAGYVÁRAD, Kossuth Lajos-utca, 11. szám.

* **Kath. Szabad Lyezum.** Altalános nagy érdeklődés mutatkozik város szerte a kath. szabad liceum szerdai matinéja iránt. Széles körben érdeklődést kelt *Szalay* Stelike fellépése, amely elé a tavalyi pompás sikerült bemutató után méltó várakozással néz a közönség. Figyelmet keltő komoly tanulmányok ígérkeznek *Novotny* Sándor főgimnáziumi igazgató felolvasása. A műsor kiegészítői lesznek azok az apró dalok, melyeket *Dulka* Akos, lapunk munkatársa olvas föl bevezetésként.

* **Főispán beiktatás.** Nagy ünneppéretté készül Debreczen és Hajdu vármegye. *Doma-hidy* Elemér új főispán beiktatását vasárnap, január 10-én tartják meg. Hajdu vármegye és Debreczen város külön-külön díszközgyűlést tartanak, amely után a küldöttségek tisztelegnek s végül nagy társas ebéd zárja be az ünnepélyt. A főispán beiktatására Nagyvárad városát és Bihar megyét is meghívták.

* **A város megnyert pere.** Emlékeztében van még a közönségnek, hogy tavaly milyen harc volt a szikvizadó kezelése tárgyában. *Feldmann* Izidor előbbi bérlő, további hat évre követelte a szikvizadó bérletét Nagyvárad városától, azon czímen, hogy a törvényhatóság már megkötötte vele a szerződést. A miniszter azonban megsemmisítette a bérlet meghosszabbítására vonatkozó közgyűlési határozatot. A város tehát egyszerűen házikelésbe vette a szikvizadó szedését, *Feldmann* Izidor azonban pert indított Nagyvárad város ellen, 16876 kor-elvont haszon erejéig. A napokban ítékezett ebben a perben az I. foku bíróság s *Feldmann* Izidort keresetével elutasította. Tehát az első fórumon a város megnyerte a pert.

* **Házasság.** *Tátray* Kálmán nagyvárad táblai tanácsjegyző a hó 7-én, délelőtt 10 órakor tartja esküvőjét *Richter* Margittal, *Richter* Antal törvényszéki bíró bájosa leányával. Az esketés Budapesten a várbeli Szent Zsigmond-kápolnában megy végbe s az ifjú párt *Kanter* Károly apát udvari plébános adja össze.

* **Biharvármegye törvényhatósága** Tisza István előtt. Mint említettük, ma, kedden adja át Bihar megye törvényhatóságának nagy küldöttsége a decemberi megyei közgyűlés határozatához képest a törvényhatóság üdvözlését *Tisza* István gróf miniszterelnöknek kormányra lépése alkalmából. A küldöttséget dr. *Beöthy* László főispán vezeti a miniszterelnök elé. Dr. *Beöthy* László főispán *Miskolc* Ferencz alispánnal már tegnap felutazott a fővárosba, hogy a fogadásra nézve az előkészületeket tegye. A küldöttségben részt vesznek a megye főbb tisztviselői, *Telegdy* József, *Papp* János szabadalkü képviselők s a megyei törvényhatóság számos szabadalkü tagja. A küldöttek legnagyobb része a ma reggeli gyorsvozzal utazik fel a székesfővárosba. A vármegye küldöttségét délután öt órakor fogadja a miniszterelnök s veszi át az üdvözlő feliratot, melyet *Baranyi* András tb. főjegyző szerkesztett. Este 8 órakor Tisza miniszterelnök a Hungária szálló éttermében a küldöttség tiszteletére estebédet ad.

* **Új rend a katonai beszállásolásokról.** A katonai beszállásolásról és katonatartás megváltásáról alkotott városi szabályrendelet alapján az egyes házakat illető férőhely kimutatások elkészítetvén, azok a mai napról asszemítendő nyolcz napon át a katonai ügyosztály 32. sz. hivatali helyiségében oly felhívással tétetnek ki közszemlére, hogy az ezen kimutatásokban megállapított katonatartási kötelezettség ellen a közszemlére kitélt követő 8

napon belül *Darvassy* Lajos tanácsnokhoz felszólamlás adható be. Ezen alkalomból különösen felhívom az érdekelt háztulajdonosok figyelmét azon körülményre, hogy a katonatartási kötelezettség a kivetett katonák mindenike után évenként február hava 15-ik napjáig a városi pénztárba befizetendő öt korona illetékek megváltható s az esetben az illető ház a katonatartás kötelezettsége alól — rendkívüli körülményeket kivéve — a befizetés évére felmentetik. Február 15-től történő megváltás esetén a kivetett katonák után egyenként nyolcz korona illeték fizetendő. Minthogy a megváltási illetékek beszállásolási-alap czímen összesíttetnek és a gyakorlatokra bevonuló vagy átvonuló katonaság elhelyezésére szolgáló barakk-épületek emelésére fordítatnak: kettős czélt ér el a lakosság azzal, ha a katonatartást megváltja, mert egyrészt a fizetés évében háza a beszállásolás alól mentve lesz, másrészt a befizetett összeggel a katonai beszállásolás terheitől való végleges megszabaduláshoz nyújt segédkezet. Felhívom ennél fogva az összes háztulajdonosokat, hogy ingatlanukat terhelő katonatartási kötelezettségi iránt érdeklődjön, a kivetési lajstromokat megtekinteni s a tartási kötelezettség megváltása tekintetében idejekorán intézkedni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1904. január 5. *Rimler* Károly polgármester.

* **Egy urinő halála.** Városszerte ószinte részvétet keltett egy derék urinő, özv. *Harmathy* Károlyné halála. Az elhunytban *Harmathy* Károly kir. táblabíró édes anyját gyászolja. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Harmathy Luiza, özv. *Galy* Ferenczné; *Harmathy* Pál és neje *Tiszay* Mária és gyermekeik: *Irma* s férje *Merkel* Ferencz és *Viola*; *Harmathy* Károly és neje *Ferenczy* Laura s gyermekeik: *Károly*, *Erzsike* és *Gizella* s a férje *Szeszich* Elek mély fájdalommal tudatják, hogy jó édes anyjuk és nagyanyjuk özv. *Harmathy* Károlyné, *Lőrinczy* Juliánna folyó hó 3-án délelőtt egy negyed 10 órakor hosszas szenvedés után, életének 79-ik évében elhunyt. A meghaldogultnak földi maradványai folyó hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak Tenkén az ev. ref. egyház szertartása szerint a tenkei ev. ref. hívek sirkegyében örök nyugalomra tétetni. Tenke, 1904. évi január hó 3. napján. Béke porairal!

* **A toronyórség elhelyezése.** Az új városi székház tornyát úgy tervezték és rendezték be, hogy a tűzoltók ott teljesítsék a toronyőri szolgálatot. *Mezey* Mihály tűzoltó főparancsnok megkereste a városi tanácsot, hogy a városház tornyát még az ünnepélyes megnyitás előtt adják át a tűzoltóságnak, hogy az ev. ref. templom tornyából a két tűzoltó ör elfoglalja helyét. Az önkéntes tűzoltó egyesület a saját költségén hajlandó egy villamos fényszórót a toronyban elhelyezni, ha a város a szükséges villamos áramot adja. A reflektorral jelezni éjjel a tűz irányát a toronyból.

* **A nőstülés megszorítása ellen.** Hevesvármegye elhatározta, hogy feliratban kéri a képviselőháztól a hadköteles kor előtt és a 3. korosztályból kilépés előtt való nőstülést tiltalmazó 1889. évi VI. t.-cz. 50. §-ának törlesztését. A feliratban kifejté Heves megye, hogy mily indokból helyteleníti ezt a megszorítást. A felterjesztést pártolás czéljából az ország összes törvényhatóságainak megküldötte.

* **A kassai vértanuk szentté avatása.** A magyarországi reformáció három kassai vértanuinak szentté avatása a hó hatodikán fog végbemenni Rómában. Ez az első szentté avatás *X. Pius* pápa alatt s igen érdekes és feljegyzéseméltó dolog, hogy első ízben magyar vértanukat avat szentté a pápa. Igen közérdeklőt érint bennünket a dolog, azért a következőkben adjuk a három kassai vértanú: *Körösy*

Márk esztergomi kanonok, *Pongrácz* István és *Grodecz* Menyhért jézustársasági atyák életrajzát.

Körösy Márk született a horvátországi *Körösön* 1580-ban. *Lelke* a papi pályára vonzotta, s elvégezvén tanulmányait, a gráci főiskola theologiájára ment. Bölcsészettudor 1609-ben lett. Gráciából Rómába ment, hogy tanulmányait tökéletesíthesse. Rómában négy évet töltött a Szent-Appolinárisról nevezett intézetben, ahol Szent-Tamás bölcsészetet hallgatta. Visszajött hazájába, ahol a reformáció dult. Ami volt Magyarországon Pázmán, az volt Horvátországban *Körösy*. Pázmán *Körösy*t hazánkba hívta és esztergomi kanonoknak nevezte ki, s 1619-ben apát lett. A reformáció idejében nagyban buzgózkodott a kath. vallás mellett s összekötésbe lépett a kassai jezsuitákkal. Mikor *Rákóczi* György Kassára tört s a protestánsok kívánták, hogy *Körösy* hagyja el hitét és adja át a széplaki apátságot, *Körösy* hajthatatlan maradt, mire hosszú és nagy kínzás után lefejezték. — *Ponorácz* István született 1579-ben Aivinczen, Erdélyben. Iskoláit a kolozsvári jézustársasági iskolában végezte, különösen a nyelvészeti és bölcsészeti tanulmányokban tűnt föl. Papi pályára készült, de ezt előkelő szülei ellenezték. Az ellenzés dacára mégis követte vágyát s 1597-ben belépett a Jézus-társaságba. Pappá szenteltetvén Kassára küldte őt a szerzet, ahol *Grodecz* Menyhérttel lelkészkedett. — *Grodecz* Teschenben 1586-ban született. Tanulmányait Bécsben végezte, ahonnan Brünnebe ment, ahol megkezdte szerzetesi éveit. A szerzet őt is Kassára küldte, ahol katonai lelkész lett. Itt működött a három szent a reformáció szenvedélyeinek nagy hullámai között. *Rákóczi* a protestánsok biztatására a három pap életét követelte, vagy hitük megtagadását, amit ezek nem teljesítettek, mire mind a három pap 1619-ben vértanúi halált szenvedett. *Fálffy* Katalin, *Forgách* Ferencz nádor neje kapta meg a vértanuk testét, melyeket megiszatíva, feldiszítva először a sebei szentegyházba, innen hortneki várba vitették. Tizenöt év múlva a bádoki porszóba gyűjtött csontmaradványokat és az ezüstbe foglalt fejeket a nagyszombati Szent-Klára apácáknak ajándékozta, amelyeket most is ott őriznek. Itt történtek ama csodák, melyek alapján először *Pázmán* Péter bíboros érsek, majd 1661-ben *Lippal* György érsek, kérelmezte a római kurlánál a vértanuk szentté avatását. *Sczitoozsky* János primás, 1855-ben a rendelt törvényes vizsgálat eredményét a pápához küldte, míg végül a jelenlegi primás, *Vaszary* Kolos bíbornok alatt teljes b. fejezést nyert a vizsgálat, minek alapján megtörténik holnap a szentté való avatás.

* **Halálozások.** Mint igaz részvéttel értesültünk, a városunkban is széles körben ismert *Kovalszky* Kálmán volt nagyvárad, most tencsényi p. ü. titkári súlyos csapás érte. Neje, ki rokoni látogatása végett Zilahon időzött, váratlanul elhunyt. Temetése ugyanott ma fog végbemenni. — Etesden mély részvétet keltett *Kocsis* József gyógyszerész elhunyt. Temetése ma, kedden délután lesz.

* **Az inzulált török nagykövet.** Konstantinápolyból táviratozzák, hogy ottani illetékes körökben befejezett dolog, hogy *Mahmud* Neddym Bey bécsi török nagykövetet, akitnek botránya nemrégiben nagy port vert föl az osztrák fővárosban, már legközelebb visszahívják és egy rendelkezésben lévő magas török diplomátával fogják helyettesíteni, aki ezelőtt a berlini török nagykövetséghez volt beosztva. Ennek a változásnak oka az a kínos affér, amelynek szereplői tudvaleg öleg *Mahmud* Neddym bey nagykövetés *Djerded* bey nagy övetségi orvos voltak. A nagykövet, mint emlékeztetés, azzal vádolta a nagykövetségi orvost, hogy róla hamis jelentéseket küldött Konstantinápolyba. Egyszer aztán felment a nagykövetségre és rövid szöveg után az egész személyzet jelenlétében néhányszor arculütiötte *Mahmud* Neddym bey nagykövetet. *Djerded* beyt köz-

vetlenül aztán kintasították Bécsből, majd Pozsonyból is távoznia kellett két nap leforgása alatt. Ennyiből állott a török nagykövete elégtétele. Azóta az osztrák császárváros diplomáciai köreiből tartózkodólag viselkedtek Mahmud Neddym bey irányban, amiért a szenvedett inzultust nem torolta meg kielégítő módon. A nagykövetváltás már a legközelebbi napokban meg fog történni és csak azért halasztották eddig, nehogy úgy lássák, mintha az a botrány volna oka a nagykövetszerének, holott Djeved, bey kintasításával látszólag elégtételt szereztek a megbántott Mahmud Neddym beynek.

* **Német kórház** Budapesten. Ha valamelyik kórházba olyan betegápoló apácza jön, aki nem tud magyarul, nagy lármát csinál miatta a liberális sajtó; Bernarda nővérnek esetét, amelyben pedig ártatlan volt a rend, piacra vitték Bokányiékat. De elmozdítják és elballgatják a germanizálást, ha az nem kath. intézetben történik. Ime az elballgatott eset:

A fővárosban a Városligetben régóta fennáll egy humánus intézet a *Bethesda kórház*, mely a német református egyházé. A kórház ápolói református diakonisszák, kik egyrészt az igazgatónőjükkkel együtt nagyrészt magyar származásúak voltak. Ujabbban a hitközség *Németországból hozatott* egy diakonisszát s ezt tette meg főnőknének is. Ez a magyarfaló hölgy aztán elkezdte üldözni a magyarokat. *Elődjét*, aki magyar nő volt, *letette a mosókonyhába mosónőnek*. A kórház levelezéseit, könyveit *németül vezetik*, mert hat a főnőknő nem akarja, hogy a kórházban elhatalmasodjanak a magyarok. Aztán volt elődjét, *Klimó Mártát* annyira üldözte, hogy ez bejelentette a kilépését, de mert *husz estendeig* szolgálta a kórházat; nyuszdiját követelt. Erre a német főnőknő *letépte a szegény asszonyról a rend ruháját és kikergette a kórházból*. A kiűzött szerencsétlen nő most a legnagyobb nyomorban él. De egy áldozat nem volt elég. A főnőknő *még nyolcz ápolónőt hajszolt el csupán azért, mert magyarok*.

* **Naptári furcsaságok**. Az alábbi naptári furcsaságokat bizonyára csak kevesen ismerik. Az október mindig ugyanazon a hétköznapon kezdődik, a melyiken január; az április, — melyiken a június; a december a melyiken a szeptember; február, márczius és november mindig ugyanegy napon kezdődnek. Azonban ezek a szabályok szűk évre nem szólnak. E század sohasem kezdődhetik szerdával, péntekkel vagy szombattal. A közönséges esztendő mindig azon a napon végződik, a melyivel kezdődik.

x **Kóczé Antal**, a cigányprimások nagy mestere ma este ismét hangversenyt rendez a nagyváradi közönség előtt a »Royal« kávéházban.

x **Alma!** Nemes faj, téli csémege alma nagyban és kicsinyben kapható *Csordás testvérek-nél* Szent László-tér. 576.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése.

A »Biharmegyei Orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egyesület«, január 4-én tartott szakkülést, dr. *Berkovits* Miklós alelnök vezetésével. Résztvettek: Dr. *Edelmann* Menyhért, dr. *Konrád* Béla, dr. *Révész* Vilmos, dr. *Rácz* Odón, dr. *Rácz* Miksa, dr. *Ullmann* Béla, dr. *Julier* Vilmos, dr. *Bartha* János, dr. *Popovics* Miklós, dr. *Baróthy* Akos, dr. *Nemes* Aron, *Vinkler* Lajos és *Berkovits* René, és *Kornstein* Bertalan szigorló orvosok. A szakkülés mindenekelőtt őszinte érzelmmel viszonzta a távollévő elnök, dr. *Konrád* Márknak levélben kifejezett újévi üdvözlését. Dr. *Edelmann* Menyhért, az egyesület tükára,

sajnálattal említette fel, hogy hosszú idő óta ez az első szakkülés, melyre sem *értekezést*, sem egyéb *belegbemutatást* sem jelentettek be. Sajnálattal tapasztalja, hogy az a kiváló munkásság, mely évek során az egyesületnek széles körben elismerést és tekintélyt szerzett laukadó felben van. Aggodalmat csak azon remény enyhít némileg, hogy úgy az elnök ügybuzgósága, — mint a tagok élénkebb működése — mihamarább a régi termékeny munkásságot fogja, előidézni. — Az elnök hosszabb válasza után, melyben buzdítólag szólt a szakkülés tagjaihoz, — elhatározták, hogy jövőre *referáló előadások* tartására fel fognak kéretni a tagok. A kivitelre nézve a szakkülés az egyesület választmányát hívja fel.

Dr. *Baróthy* Akos főorvos jelentése szerint a múlt év végén a közegészségügy hanyatlott, a mennyiben a ronesuló toroklob sűrűbben lépett fel. Az 58 felmerült esetek közül 8-an haltak el; e szerint tehát a fertőző betegség elég enyhe lefolyású volt.

A szakkülés köszönettel vette a főorvos jelentését és egyúttal érdeklő várja a múlt évi közegészségügyi előterjesztését.

Igazságszolgáltatás.

Az 1904. évi esküdtek névsora.

A nagyváradi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróóság rendes esküdteinek évi listroma az 1904. évre a következők:

Aczél Zsigmond, Dr. *Adorján* Armin, Dr. *Adorján* Emil, *Ajtai* Lajos *Báránd*, *Albert* András *Nagyszalonta*, *Altnöder* Vincze, *Andrényi* Gusztáv, *Andriška* Károly, *Anlauf* János, *Arany* Sándor, Dr. *Arde-lán* Jusztián, *Aufrecht* Mór, *Adám* Gusztáv *Székelvíd*, Dr. *Agoston* Péter, *Aron* Salamon, Dr. *Babos* János *Székelvíd*, *Badar* Béla, *Balásovich* János, *Balog* Döme, *Balogh* József *Nagyszalonta*, *Balogh* Károly, *Balogh* Tihamér *Bereettyó-Ujfalu*, K. *Balogh* Ferencz *Nagyszalonta*, *Barabás* Béla, *Bardon* Ferencz, *Barényi* Béla, *Bartha* Endre, Dr. *Bartha* Ferencz *Nagyszalonta*, *Bauer* Nándor, *Bauer* Viktor, *Baumeister* Ernő, *Bázár* Győző, *Beczkay* Lajos, *Beliczay* Tibor *Kötegyán*, Dr. *Benedek* Vilmos, *Beöthy* Lajos, *Bereczki* Gyula *Bors*, *Berger* Dániel, *Bergbold* Odón, *Berkes* Bertalan, Dr. *Berkovits* Ferencz, *Berecsy* György, Dr. *Békefi* Gyula, *Bérczi* János, *Bezó* János, *Bihari* Károly, *Biró* Biliat *Bereettyó-Ujfalu*, *Biró* Imre, *Biró* János *Nagyszalonta*, *Biró* Sándor *Báránd*, *Bszterszky* Iván, *Bitzy* János *Rév*, *Bodoár* János, *Bogdán* Jenő, *Boglucz* Béla *Teake*, *Boroély* Imre *Nagyszalonta*, *Bordé* Ferencz, *Boros* Jenő, *Boros* Mihály *Sarkad*, *Böhm* György *Rontó*, *Böllény* György *Bereettyó Ujfalu*, *Böszörményi* Géza, *Böszörményi* Lajos *Nagyszalonta*, *Budér* József *Bénes*, *Bugyi* Sándor *B.-Püspöki*, *Id.* *Bujdosó* Antal *Komádi*, *Bujdosó* József *Kötegyán*, *Bojdosó* József *Sáp*, K. *Bujdosó* Biliat *Komádi*, *Bambera* Imre, Dr. *Bupa* János, *Buayitay* Gyula, *Csanak* Jenő *Mező-Peterd*, *Csatáry* József *Csák* József *Komádi*, *Csányi* Ador *Nagyszalonta*, *Ist.* *Cser* János, *Cseresznyé* Albert, *Ceglédi* Sándor, *Cziegelt* József, *Daróczy* Sándor *B.-Ujfalu*, *Darvassy* Lajos, *Dániel* Lajos, *Dávid* Gyula *Nagyharsány*, *Deák* György, *Deák* József *Sarkad*, *Debreczeni* Lajos, *Demjén* János *Ermihályfalva*, *Demjén* Márton *B.-Szt.-Márton*, *Derényi* Ferencz, *Deutsch* K. J., *Deutsch* Simon, Dr. *Dési* Géza, *Diamandi* József, *Dósi* Lajos, *Dobi* József *Székelvíd*, *Dobozi* János, *Dóvényi* Pal *Székelvíd*, *Dakosz* Salamon, *Dull* László, *Dutkay* Rezső *Sarkad*, *Egereszy* Gyula *B.-Dószeg*, Dr. *Erich* Igoác *Ist.* *Elek* Gusztáv *Mező Peterd*, *Eleméry* Ferencz, *Ember* György, *Endrey* Kálmán, *Engi* Ferencz *Aránd*, *Ercsey* Dezső *M.-Keresztes*, *Erdei* István *Bénes*, *Erdősi* János *Bénes*, *Erőss* Zoltán *Ersemyén*, Dr. *Ervin* Mór *Nagyszalonta*, *Des* Echerolles *Kruspér* Sándor, *Eszényi* Károly *M.-Keresztes*, *Eld* János, *Falusy*

Károly M.-*Telek*, *Farkas* György *Margitta*, *Farkas* Imre, *Farkas* Izidor, *Farkas* László, Dr. *Fássy* Lajos, *Fehér* Gyula *Nagyszalonta*, *Fehér* Gyula, *Feldmann* Izidor, *Felföldi* István *Kötegyán*, *Feliczides* Lajos, *Ferencsik* Odón, Dr. *Fenyő* Sándor, *Fényes* Mór *B.-Ujfalu*, *Fésüs* Dániel *Komádi*, *Ficzek* Lajos, *Filla* Gyula, *Flegmann* Armin, Dr. *Fleischer* Lajos, *Fleischhacker* Gyula, *Fleischhacker* Hugó, Dr. *Fodor* Gyula, *Fodor* Lajos, *Forrás* József *Nagyharsány*, *Földesy* Károly *Biharudvari*, *Frankó* Endre, *Fráter* Zsigmond, *Friedländer* Herman, *Fröhlich* József, *Fülöp* Lajos *Aránd*, *Füredi* László.

(Folytatjuk.)

A szerző joga. A legfelső bíróság egy konkrét esetben kimondotta, hogy a színművek nyilvános előadásának kizárólagos joga a szerzőt ill-tvén meg, eonélfogva megállapítandó a szerzői jog bitorlása az ellen, aki nem a szerzőtől, hanem csak a fordítótól szerezte meg a színmű előadási jogát.

TANUGY.

Vizsgálatok és beiratások a jogakadémián.

A nagyváradi kir. kath. jogakadémián a beiratások az 1903—1904. tanév második felére f. évi január 7-től 19-ig teljesítettnek az igazgatónál, 22 ig az egyes tanároknál. A pót- és javító vizsgálatok f. évi január 20., 21. és 22. én tartatnak. A nyilvános előadások f. évi január 23-án kezdetnek meg.

Ez alkalommal figyelmeztetnek azok a köztisztviselő urak, kiknek a törvény értelmében az államszámviteltanból államvizsgálatot kell tenniük, hogy erre a vizsgálatra csak úgy bocsátatnak, ha az államszámviteltan hallgatását valamely felsőbb jogi tanintézetben kimutatják. Ezen tantárgy halgatására is a fentebbi határidő alatt lehet beiratkozni, a félévi tandíj 10 korona.

A beiratásért csak a más intézetekről jövők fizetnek 6 korona beiratási díjat, de a tandíjat mindenki előre tartozik lefizetni.

Kelt Nagyváradon, 1904. január 4.

Dr. *Bozóky* Alajos,
kir. tanácsos, igazgató.

MULATSÁG.

Vasuti szolgák és altisztek táncvígalmá.

A következő sorok közlésére kértünk fel: Nagyvárad város érdemes közönségéhez. Január 9-én lesz megtartva a Sas szálloda termében nagyváradi vasuti altisztek és szolgák koszoru-egylete javára rendezendő hangverseny-nyel egybekötött táncvígalmom.

Mután Nagyvárad városának minden jőért és nemességért felkészülni tudó és anyagi áldozatra kész érdemes közönsége már eddig is elismerésre méltó módon tett tanúságot meleg érdeklődéséről kedves köteleességét vélek teljesíteni a következők nyilvánossá tételével. A vasuti altisztek és szolgák koszoru-egyletének eszméje a humanizmus jegyében született, ennek megvalósítása az utazó közönség életbiztonsága felett megfeszített lelki erővel örködő altisztek és szolgák családtagjainak mostoha sorsát lesz hivatva enyhíteni, illetve ha az enyészet a családftól övéi köréből kiragadja, a kegyelet megnyilatkozásával és anyagi támogatással lesz rendeltetése az özvegyek és árvák könnyeit felszártani, továbbá egymás közt az egyenlőség és testvériség érzetét ápolni.

Hogy pedig később, midőn az ige testet fog öltetni, midőn a koszoru-egylet zászlaját

fogja nemes támogatói előtt meghajtani, hogy az egyet minden egyes tagja hálával telt jól eső érzéssel gondoljon minden időben arra, hogy igaz ügyüket nagymérvben Nagyvárad városának érdemes közönsége segítette a megvalósuláshoz méltóztasson a még hátralevő néhány napot is a vasuti altisztek és szolgák vigalma, illetve humánus ügyének minél szélesebb körben való támogatására fordítani és ezen néhány őszinte lélekből fakadó sort a humanizmus iránt teljesített önzetlen kötelességének betudni. Kiváló tisztelettel, Nagyvárad, 1904. január 4. *Várady*, h. állomástörnök, a vasuti altisztek és szolgák vigalmi rendező bizottságának tiszteletbeli elnöke.

NYILTTER.

DR. DEMETROVITS ELEK

ügyvédi irodáját

Fő-utca 12-ik szám alatt (Apolló-épület)

megnyitotta.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Kedd: Báránkyák
Szerda: d. u. Aranykakas, este: Casanova.
Csütörtök: Tavasz, premier.

Ocskay brigadéros.

Alig volna mondanivalónk a tegnapi előadásról, ha nem tartanánk kötelességünknek megemlékezni arról a már sokszor méltott, mély igazsággal megjátszott alakításról, melyet *Szarvasi Soma Szörényi* kapitány alakjában mutat. Az indulat őszinte erejét és igaz hangját színjátszó hitebben nem viheti színpadra talán *Szarvasi* ebben a szerepében. *Keszler* Ocskayját részletesen méltattuk annak idején. Ma is csak elismeréssel beszélhetünk róla, kivált az utolsó felvonás megrázó igazsággal megjátszott jeleneteiről, noha sok fölösleges póz és váratlanul tulzásba csapó indulat színezés gyöngitik az első felvonások játékát.

A többi régi szereplőkről nem igen van mondani valónk. Talán egyetlen *Szöke* új a *Königsegg* gróf szerepében. Komoly igyekezettel játszotta meg ellenszenves kis szerepét.

A tavasz. A Szigligeti-színházban a Csodagyermek merénylete után már ismét új támadás készül az izlés ellen. Jön a *Tavasz*, ez a szemérmetlen izlettenség, melynek egy két szép énekszámára hivatkozva csoda muzsikájú zenemű gyanánt szeretnének beadni a közönségnek. Még pedig sietve, még e héten, mert *Ruzsinszky* Ilonát a premierre tekintettel nem engedi *Somogyi* direktor vendégszerelésre, sőt e miatt nem léphet föl a vasuti hivatalnokok hangversenyén sem, mert a *Tavasz* sürgős Nagyváradon.

Kuruczfurfang. Vasárnap este ismét bevonultak Szigligeti házába a délczeg kurucz huszárok, hogy két egymásután való estén a Rákóczi-kor dicsőségesen szomorú költészetét megelevenítsék. Vasárnap a *Kuruczfurfang* humoros tréfái állandó derűtségben tartották a közönséget, a melynek nagy zenei élvezetben is bőséges része volt, mert *Ruzsinszky* Ilona asszony régen nem ragyogtatta oly tü-

neményesen énekművészetét úgy erőben mint tudásban, a hogyan vasárnap este. Gyönyörű magas hangjának váratlan fordulattal s megkapó könnyedséggel való kiváltását zajos tapsokkal honorálta a hálás közönség. Őszinte nagy sikere volt *Szarvasi* Somának, aki ismét egyik régi jó szerepében jutott szóhoz. Annyi közvetlen őszinteség van *Szarvasi* e kedves humoros alakításában, hogy igazibb kurucz alakot alig kívánhatunk. Közvetlen természetességével kivált még *Szöke* Sándor, aki a naivság közvetlen hangját a legutóbbi időkből meglepő igazsággal találja el. Ismert jó alakot mutattak *Bognár* János, *Benkő* Jolán Deési stb.

Tavasz premierje. Strausz nagy sikertű operettjének bemutató előadása csütörtökön, január 7-én lesz a Szigligeti-színházban. E nagyszabású operettében a színház összes énekes személyzete részt vesz élükön *Ruzsinszky*, *Parlaghy*, *Haller*rel. A többi főszereplő: *T. Pogány*, *Agnelly*, *Berlányi*, *Szathmáry*, *Bérczi*, *Békffy*, *Horváth* stb.

Báránkyák. Várnai operettje kerülszínre a Szigligeti-színházban az ismert szereposztásban; főszereplők: *Parlaghy*, *Haller*, *T. Pogány*, *Agnelly*, *Horváth*, *Békffy*, *Sziklai*, *Bognár*, *Bérczi*.

Szerdán, *Vizkereszt* napján két előadás lesz a Szigligeti-színházban. Délután 3 órakor fél helyárral *Az aranykakas*, este pedig rendes helyárral mellett színpad kerül *Casanova* *Horváth* Kálmánnal a czimszerepben. A fő női szerepet *Parlaghy* Cornélia játssza.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 96. Bérletszám 92. (páros)

Ma, kedden 1904. január 5-én:

Báránkyák.

Operette.

HELYÁRRAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté* fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán, január 6-án

Délután 3 órakor fél helyárral:

Aranykakas.

Vigjáték.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor rendes helyárral:

CASANOVA.

Operette.

TAVIRATOR.

A képviselőházból.

(Az ülés vége.)

Budapest, jan. 4. (Saj. tud. táv.) *Bartha* Miklós felszólalása után elnök az általános vitát bezárta.

Tisza István gróf a beadott módosítási indítványok mellőzését kéri, kivéve a *Hollóét*, mely a *Kossuth* Ferenczével egyezik s így összevonható.

Lengyel Zoltán és *Rakovszky* ez ellen tiltakoznak, mert a házszabályokba ütközik.

Tisza indítványát javaslat alakjában beterjeszti.

Lengyel Zoltán erre reflektálva kijelenti, akkor neki joga van ellen indítványok benyújtására s így javaslatok beterjesztésével évekig elhuzhatja az obstrukciót.

Feilitzsch elnök szavazásra bocsátja *Tisza* indítványát.

Erre nagy házszabály vita kerekedik, végre az ellenzék zárt ülést kér. Zár ülés alatt *Szederkényi* a javaslatok visszavonását követeli. *Feilitzsch*, *Polónyi* és *Rakovszky* felszólalása után *Tisza* az indítványt visszavonta s a *Holló-Kossuth* indítvány feletti névszerinti szavazást holnapra halasztották.

Holnapra maradt *Apponyi* Albert gróf interpellációja is.

A képviselőházi ülészak berekesztése.

Budapest, jan. 4. (Saj. tud. táv.) A képviselőház üléseinek első szakát az indemnitás letárgyalása után a király berekeszti, de közvetlenül utána megkezdik a másik ülészakban a fizetésrendezés tárgyalását.

Lesz-e háboru.

Szent-Pétervár, jan. 4. (Saj. tud. táv.) A csár hosszas katonai tanácskozásokat folytat, az orosz-japán bonyodalom békés megoldására, de a tanácskozás eredményéről megbízhatlan értékelések érkeznek. Legutóbb elterjedt, hogy módját találták a konfliktus békés megoldásának.

Chicagói színházézés.

Chicagó, jan. 3. Ezuttal pontosan megállapították már, hogy a színház égésekor 587 ember pusztult el. (M. T. I.)

Orosz-japán bonyodalom.

Washington, jan. 4. Közzétett és állítólag mérvadó helyről eredő jelentés szerint Japán Oroszországhoz intézett első jegyzékében kijelentette, hogy csak azt a feltételt fogadja el, hogy Oroszország Japánnak hasonló jogokat biztosít Koreában, mint a milyeneket Oroszország vesz igénybe Mandzsuriában, *Hir* szerint azonban Oroszország nem fogadja el ezt az ajánlatot, tekintettel arra, hogy Japánnak meg kellene elégednie bizonyos koreai kereskedelmékek tetti engedmények formájában való módosítással. Arról is van szó, hogy Oroszország még mindig bizik abban, hogy a kérdéseket diplomáciai uton lehet rendezni és azt reméli, hogy Japán, tekintettel Anglia és Franciaország törekvéseire, rábirható lesz a tárgyalások folytatására.

Peking, jan. 4. *Hir* szerint a kínai kormány hajlandó semlegességre, de nem tartja kizártnak annak a lehetőségét, hogy mégis belekeveredik a háborúba. Juansikkai folyamodott, az összes mellék hivatalaitól mentsék fel,

hogyan teljesen a hadsereg újjászervezésének szenteselhesse magát.

Köln, január 4. A Köln. Ztg. jelenti Pétervárról tegnapi kelettel: Jól informált orosz körökben arról biztosítanak, hogy a legutolsó időben az Oroszország és Japán között fennállott feszültség enyhült. Mérvadó helyen a helyzetet mindenképpen megnyugtatónak tekintik, bár mindkét fél folytatja a hadielőkészületeket. Különösen a legutolsó napokban vettek fordulatot a tárgyalások, amiből Oroszországnak Japánnal való békés megértésére lehet következtetni. A japán előterjesztésekre vonatkozó orosz feleletet rövid időn belül várják. Nem felel meg a valóságnak az az angol hír, hogy Oroszország Japántól az utolsó japán jegyzékre nem tűzött volna ki pontos határidőt. Miniszteri körökben az a hírlik, hogy Alexejev februárban Pétervárra utazik.

London, január 4. A Standard-jelenti Tokióból: Jól értesült diplomáciai körökben arról biztosítanak, hogy Japán a múlt hónap vége felé az Egyesült-Államokat, Franciaországot, Németországot és Angliát értesítette az Oroszországgal való tárgyalások jelen állapotáról. Felteszik, hogy a Japán ez alkalommal a hatalmak figyelmét az orosz politika veszedelmességére fordította és tudomásukra hozta, hogy Mandzsországnak tovább való megszállva tartása kényszeríthetné Japánt arra, hogy koreai sürgős érdekeinek biztosítására határozó lépéseket tegyen.

A Standardok jelentik Tiencinből: Az a hírlik, hogy abból a körülményből, hogy Japán érdeklődött az iránt, hogy vélekednek Kína háború esetén, az tűnik ki, hogy a kínai kormány titkos rendelkezéseket adott ki, hogy a kínai csapatok segítségére legyenek a japáni csapatoknak az oroszok ellen. Felteszik, hogy háború esetén 40.000 főnyi kínai csapat vonulna japán tisztek vezetésével a Biatung félszigetre.

Róma, január 3. A Tribuna híre szerint Mirabello tengerészeti miniszter ma tárgyalt Tittoni külügyminiszterrel a távol Kelet kérdésében. Hír szerint elrendelték, hogy még egy hadihajó álljon készen a keletázsiai vizek felé való távozásra. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

34

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

— Igaz, vagy nem igaz, Dolly — szóltam most halkán — nekünk ezt nem szabad megköszönetnünk. Furcsa mese, annyi szent, de még hallgatni se jó az ilyen beszédet.

— Sem ezt a zenét, amit odakint fújnak, — kiáltott föl Bligh Péter e pillanatban, arra a két puskalövésre czélozva, mely épen e pillanatban dördült el, még pedig nem az erdő felől, hanem a tengerparton.

— Ez Harry Doe, aki nekünk akart jelt adni! — kiáltottam izgatottan.

— Bizonyára figyelmeztetés, hogy ne menjünk a partra, mert a haramiák már ott vannak.

— A csónakot bizonyára megmentette és kivezett a tengerre. Holnap kora reggel majd visszahívjuk s meglátjuk, hogy merre van a hajó. A többiek némán és leverten hallgattak.

Kint erős szél fújhatott, mert a hajó fölött, a sziklák közt, úgy zúgott és üvöltött az orkán, mintha az utolsó nap éjszakája borult volna ránk. Nem csoda hát, ha elkerült bennünket az álom, bár oly fáradtak voltunk, hogy jóformán még az ülés is nehezünkre esett. A vihar egyre nőtt és szorongó aggodalommal gondoltunk a Dél-Csillagára, melynek el kellett távoznia a szigettől, ha csak zátonyra nem akart jutni; és eszünkben járván az öreg francia komor jóslata, a szigeten lakók vad kegyetlensége, melylyel a santa-cruzi gőzös legénységét lemészárolták; álmattalanul virrasztottuk át az egész éjszakát, alig várva a hajnal hasadását. Pedig, ha tudtuk volna, hogy mit hoz ránk a legközelebbi jövő, talán azért imádkozhattunk volna, hogy bár soha meg ne virradjon! . . .

IX. FEJEZET.

Melyben hiába keressük a Dél-Csillagát.

Reggelre hatalmas orkán lett a viharból. Szörnyű volt hallani a haragvó tenger zúgását, mely irtózatos erővel tépte, szakgatta a gigászi sziklákat, melyeken túl az éjszakát átvirrasztottuk. Mert a szó szoros értelmében egyikünk sem aludt; egyre azon tanakodtunk, hogy mi lesz a hajónkból ezen a rémes éjszakán és hogy mister Jacob itt lesz-e még a partok mellett reggel, vagy a szörnyű vihar kiverte a gőzöst a nyílt tengerre . . . Oly kérdés volt ez, amelytől mindnyájunk élete függhetett és ha a Dél-Csillaga reggelre nem volt a partok közelében, — Isten legyen irgalmas mindnyájunknak!

Virradatkor az öreg francia volt a legelső, aki arra gondolt, hogy szét kellene nézni a tengeren. Oda támasztotta a létrát a sziklafalhoz s mielőtt fölment, így biztatott bennünket: — Nem kell félni. Majd jelt adunk a hajónak. A csónak ide jön és beszállhatunk. Van olyan öböl, ahol csöndes a víz: én tudom, hol van. Csak nem kell félni. Isten mindent jóra fordít.

Gyorsan folszaladt a létrán, s én mindenütt a sarkában jártam, míg a többiek pár fokkal alattam kapaszkodtak fölfelé. Egyikünk se szólt egy szót se, s mikor fölértünk a szikla tetejére, még jobban elment a kedvünk a beszélgetéstől.

A hajónak nyoma se volt!

Ameddig a szem csak ellátott, pusztán volt a szemhatár, csak a toronymagasságig fölkorbácsolt hullámok járták morajtó táncukat és zúgó haraggal ostromolták a sziklás partokat. A hajó elment: a vihar kiverte a nyílt tengerre, s ki tudja, mikor térhet vissza értünk! Ez volt a tény, amelyen se a reménykedés, se a föltevés nem változtathattak: a Dél-Csillaga elment és sorunkra bizott bennünket!

— Nem állhatott meg a partok közelében — mondta Bligh Péter, — mert a hullámverés összetörte volna. De visszajön, mihelyt a vihar ereje alább hagy. Én ismerem mister Jacobot; történjék bármi, nem hagyja cserben a barátait!

— Ugy van! vissza kell jönnie értünk! — szólt most Dolly Venn komolyan, felém fordulva.

— Persze, hogy visszajön, — nyugtattam meg a fiút. — Harry Doe bizonyosan elmondott neki mindent és mister Jacob csak azért nincs itt, mert a vihar verte el a partoktól. De mihelyt teheti, azonnal visszajön; erre mérget vehetünk mindanyian.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, jan. 4.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, jan. 4.
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 4-én.

Magyar aranyjáradék 4%	119.—
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	91.25
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	25.0
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavyonföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj-sorsjegyek-kölcsön	279.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	164.—
Oszták járadék papírban	100.40
Oszták járadék papírban	100.50
Oszták járadék aranyban	120.50
Oszták arany	100.50
Oszták államsorsjegyek	156.50
Oszták magyar bank részvény	767.75
Magyar hitelbankrészvény	679.50
Oszták hitelintézet részvény	679.50
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.12
Németbirodalmi márka	289.37
Londoni vista	95.20
20 márkás arany	23.43

Marha ártáblázat 1903. dec. 29-ről

1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—700 kor
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—580 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 240—480 k.
1 drb fejős tehén 120—250 k. 1 drb vágó ökör
250 kgr. 150—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr.
120—180 k. 1 drb vates borjú 26—52 k. 1 dr
féléves borjú 44—76 k. 1 drb egy éves borjú
56—80 k. 1 drb két éves borjú 74—180 k.
1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—114
1 pár fél éves sertés 36—50 k. 1 pár egy éves
sertés 54—120 k. 1 pár két éves sertés 120—
170 1 drb ló 230—250 k. 1 pár ökröbőr 40
—50 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr
1—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

SZERKESZTOI POSTA.

Érdeklődőnek. Helyben. Nincs kedvünk beleavatkozni abba a csunya vitába. Am olvassa el maga azokat a feleslegteket és alkosson magának véleményt róla. Nekünk megvan a magunk véleménye, ami persze nem éppen hizelgő.

A szerkesztőség től 15a:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiárusítás

dizsműárak

és

gyermekjátékban.

Minthogy az uri divat raktáramat lényegesen megnagyobbítottam, helyszűke miatt a dizsműárakat u. m. Bronzárak, Dohányzókészletek, Diszórak, kasellák, China-ezüst tárgyakat, Alpaca-ezüst kanalak és evőeszközök, faldiszeket, gyermekjátékokat mélyen leszállított áron, sőt beszerzési áron alul is teljesen kiárusítom.

Leipnik Mihály,

Olaszi, Bémer-tér. 449

„Globus“
Élet- és járadékbiztosító társaság
a
„Bécsi Bankgyesület“
és a Münchener
„Bajor Jelzálog- és Pénzváltó Bank“
által alapított.

A társaság vagyona **1901. év végével 4.053 987 55 korona.** Ezen vagyon készpénzben, értékpapirokban, részben a társaság bécsi palotájában és egyéb saját házakban van elhelyezve.

Az intézet élet- és gyermekbiztosítási feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyújtják a biztosító feleknek.

Mindennemű felvilágosítással készségesen szoleál a „Globus“ élet- és járadék-biztosító társaság vezérképviselősege **Nagyváradon, Uri-utca 43.** fenti vezérképviselőség hajlandó oly egyéneket (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik biztosítási üzletek közvetítésére alkalmasak. 545.

Hajnal Ferencz
fűszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadaskereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
Széchenyi-szállóval szemben.

Ujdonság!!
A közelgő disznóölési időnyre ajánlom saját találmányu
Sonka-páczomat,
mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. E páczal készített sonkák tulajdonságai, hogy füstölés után (egész évben) sem szárad ki s szép piros színt és kellemes zamatot kap.
1 kgr. ára 64 kr.,
mely elegendő 4 sonka bepáczolásához.

Ujdonság!!
Mindennemű **halak, conservék, teák, rumok, teasütemények,** bel- és külföldi
gyógy- és asztali borok,
magyar és francia pezsgők és cognacok.
AUBETIN & Cie. francia pezsgő és a világhírű

Ujdonság!!
Előpataki gyógyviz
főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyeék részére.

Ujdonság!!
Nagy raktár **sajtók, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.**
Naponta friss teavaj.

Ujdonság!!
Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik.
Számos megrendelést kérve, maradok kiváló tisztelettel
HAJNAL FERENCZ.

Névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készítettnek
a **Szent László nyomdában,**
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Belépési felhívás.
a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“
9-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1904. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1906. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a menyesben minden tag heti betétei által ösmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséyo-oztálékot hoz és meri minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik. A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1904. január 4-től kezdődő 9-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1903 november hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ igazgatósága. 495.

A 9-ik évtársulat befizetési napjai:
hétfő délután 3-5 ig.
csütörtök délután 3-5-ig

A szövetkezetnek ez idő szerint 2000 tagja van, több mint 35.000 üzletrészeszel.

Az intézet fennállása óta kifizetett lejárt üzletrészekért több mint két millió kor., nyereséyo-oztálékért 156.586 kor.

Az üzletrészek befizetett értéke ez idő szerint a fél millió koronát felülmúlja.

Meghívás.

»Pecze-Szóllós s vidéki takaré- és segély-egyleti szövetkezet« Igazgatósága alapszabálya VIII. §. 3. p. értelmében **folyó hó 6-án, d. u. 4 órakor** az olvasókör üzlethelyiségében

közgyűlést

hirdet, melyen a múlt három évi üzlet-eredményt, mérleg- és nyereség-számlát feltüntetni szándékozván, arra részvényeseit s az érdeklődőket tisztelettel meghívja. A három évi törzsbetétek és részvényenkint eső két (2) korona osztalék kiosztását, a közgyűlést követőleg s f. hó 7-ikén, azaz csütörtökön eszközözlendi.

Pecze-Szóllós, 1904. jan. hó 2-ik.

581

Az Igazgatóság.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

225

Az igazgatóság.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad Hítelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamattal — jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyvárad Hítelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

502

Ujévi ajándéktárgyakat gyári áron alul árusítjuk,
nemkülönbén mindennemű téli alsó trikókat, sárcezipők és harisnyákat. Báli legyezők

m i n d e n á r b a n .

Friss és Társa korona és fillér bazarja

Nagyvárad,
Olaszi, Fő-utca.